

22 Δεκεμβρίου, 1994

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΠΕΤΡΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσείβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5868).

- 5 *Ποινή — Πρόκληση θανάτου από αμελή οδήγηση αυτοκινήτου κατά παράβαση του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154 — Επιβολή προστίμου ΑΚ850.- και στέρηση της άδειας οδήγησης για 18 μήνες — Μειώθηκε σε πρόστιμο ΑΚ500 και στέρηση της άδειας για 12 μήνες.*
- Ευρήματα γεγονότων — Αποτελούν ευθύνη του πρωτόδικου Δικαστηρίου.*
- 10 *Συμπεράσματα γεγονότων — Το Εφετείο είναι ελεύθερο να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα αν κρίνει ότι τα συμπεράσματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου δεν δικαιολογούνται με βάση τα γεγονότα στα οποία το ίδιο κατέληξε.*
- Ποινική Δικονομία — Επικύρωση καταδίκης με βάση την επιφύλαξη του Άρθρου 145(1)(β) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155.*
- 15 *Λέξεις και Φράσεις — "Απερίσκεπτη (reckless) οδήγηση" στο Άρθρο 210 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154 όπως αντικαταστάθηκε με το Νόμο 111/89.*
- Λέξεις και Φράσεις — "Επικίνδυνη οδήγηση".*
- 20 *Ο κατηγορούμενος που οδηγούσε στην εξωτερική λωρίδα της λεωφόρου Σπύρου Χριστοδούλου, τραυματίσε θανάσιμα πεζή η οποία διέσχισε τη λεωφόρο από τα δεξιά του προς τα αριστερά. Το σημείο σύγκρουσης ήταν στο αριστερό άκρο της πιο πάνω λωρίδας. Το μέρος του αυτοκινήτου, το οποίο κτύπησε την πεζή, ήταν η μπροστινή αριστερή γωνία του. Υπήρχε μεγάλη και ανεμπόδιστη ορατότητα, και η πεζή διάνυσε μεγάλη απόσταση περνώντας και μπροστά από το αυτοκίνητο του εφεσείοντα μέχρι τη σύγκρουση.*
- 25

Σύμφωνα με ιατρική μαρτυρία, ο κατηγορούμενος υπέστη επιλεκτική αμνησία σαν αποτέλεσμα του σόκ που προκλήθηκε από το

ατύχημα. Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την μαρτυρία αυτή και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο κατηγορούμενος εψεύδετο όταν έλεγε ότι δεν θυμόταν ή δεν είδε την πεζή λόγω του ότι αμέσως μετά το ατύχημα έδωσε λεπτομερή κατάθεση στην Αστυνομία για τα σχετικά με το ατύχημα γεγονότα. Το πρωτόδικο Δικαστήριο καταδίκασε τον κατηγορούμενο για πρόκληση θανάτου λόγω αλόγιστης, απερίσκεπτης ή επικίνδυνης πράξης.

Η έφεση εναντίον της καταδίκης εστρέφεται εναντίον του συμπεράσματος του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι ο κατηγορούμενος εψεύδετο και επίσης εναντίον άλλων ευρημάτων επί των γεγονότων συμπεριλαμβανομένου και του ευρήματος για την καλή ορατότητα του εφeseionτα.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

1. Τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ήταν πλήρως επιτρεπτά ενόψει της μαρτυρίας που είχε ενώπιόν του.

2. Το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι ο κατηγορούμενος εψεύδετο ήταν λανθασμένο. Η έλλειψη αναφοράς στις ακριβείς συνθήκες της σύγκρουσης στην κατάθεσή του προς την Αστυνομία συνάδει πλήρως με την ύπαρξη επιλεκτικής αμνησίας.

3. Το συμπέρασμα για αλόγιστη, απερίσκεπτη ή επικίνδυνη οδήγηση δεν εδικαιολογείτο κάτω από τις συνθήκες που συνέβηκε το ατύχημα και ειδικά της μεγάλης ορατότητας και της μεγάλης απόστασης που διάνυσε η πεζή περνώντας και μπροστά από το αυτοκίνητο του εφeseionτα μέχρι τη σύγκρουση. Η ύπαρξη της πρόθεσης (*mens rea*) που απαιτείται για την απερίσκεπτη (*reckless*) οδήγηση δεν έχει αποδειχθεί και συνεπώς η οδήγηση του κατηγορουμένου αποτελούσε μόνο αλόγιστη ή επικίνδυνη οδήγηση. Το πιο πάνω συμπέρασμα δεν επηρεάζει την καταδίκη η οποία διασώζεται με την εφαρμογή της επιφύλαξης του Άρθρου 145(1)(β) του Κεφ. 155. Η ποινή μειώνεται σε πρόστιμο ΑΚ500 και στέρηση της άδειας οδήγησης σε 12 μήνες.

Η έφεση κατά της καταδίκης αποτυγχάνει. Η έφεση κατά της ποινής επιτυγχάνει όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Μαυρίδης ν Dharaghil Απόφαση ημερ. 30/11/1990

Stylianou ν Petrou (1984) 1 C.L.R. 362

R ν Gosney [1971] 55 Cr. App. R. 502

R ν Laurence [1981] 1 All E.R. 974

R ν Caldwell [1981] 1 All E.R. 961

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Μιχαλάκη Πέτρου ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 20/1/94 από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 30111/92) στην κατηγορία της πρόκλησης θανάτου κατά παράβαση του άρθρου 210 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154, και καταδικάστηκε από Παρταρίνο, Ε.Δ. σε £850.- πρόστιμο και στέρηση της άδειας οδηγού για 18 μήνες.

10 Γ. Κορφιώτης, για τον εφεσεύοντα.

Γ. Παπαϊωάννου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

15 ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Π. Αρτέμης, Δ.

20 ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.: Ο εφεσεύοντας, οδηγώντας το αυτοκίνητό του κατά μήκος της λεωφόρου Σπύρου Χριστοδούλου, κοντά στη συμβολή της με την οδό Αιγέως στη Λευκωσία συγκρούστηκε με πεζή, που διάσχισε τη λεωφόρο από τα δεξιά του προς τα αριστερά, με αποτέλεσμα το θάνατό της. Κατηγορήθηκε για πρόκληση θανάτου με βάση το άρθρο 210 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ.154 και καταδικάστηκε σε £850 πρόστιμο και στέρηση της άδειας για 18 μήνες. Η παρούσα έφεση στρέφεται τόσο εναντίον της καταδίκης όσο και της ποινής.

30 Η λεωφόρος Σπύρου Χριστοδούλου είναι 4 λωρίδων, δύο στη κάθε κατεύθυνση και ο κατηγορούμενος κατά τη στιγμή του ατυχήματος οδηγούσε στην εξωτερική λωρίδα, το δε σημείο σύγκρουσης βρίσκεται στο αριστερό άκρο της λωρίδας αυτής. Το μέρος του αυτοκινήτου, το οποίο κτύπησε την πεζή, ήταν η μπροστινή αριστερή γωνία του. Η εκδοχή του κατηγορούμενου ήταν ότι δεν θυμόταν πώς έγινε το ατύχημα και αντιλήφθηκε ότι κτύπησε την πεζή

μόνο κατά τη στιγμή του κτυπήματος στο αυτοκίνητό του.

Υπήρχε ιατρική μαρτυρία ειδικού ιατρού που τον εξέτασε σε μεταγενέστερο στάδιο, ότι ο κατηγορούμενος, ως αποτέλεσμα του σιόκ που του προκάλεσε το δυστύχημα, υπέστη επιλεκτική αμνησία. Ο ιατρός εξήγησε ότι σε τέτοιες περιπτώσεις η μνήμη χάνεται επιλεκτικά σε σχέση με τα άμεσα γεγονότα που προκάλεσαν το σιόκ. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, βασιζόμενο στο γεγονός ότι αμέσως μετά το ατύχημα ο κατηγορούμενος έδωσε λεπτομερή κατάθεση για τα γεγονότα που περιέβαλλαν το ατύχημα, συμπεράνει ότι ο κατηγορούμενος εψεύδετο όταν έλεγε ότι δεν θυμόταν ή δεν είδε την πεζή, γιατί με βάση τη μαρτυρία του ειδικού ιατρού, η επιλεκτική αμνησία επέρχεται αμέσως μετά το συμβάν και ότι η πάροδος χρονικού διαστήματος δείχνει ότι υποκρίνεται ο παθών.

Ο συνήγορος του εφεσείοντα μας κάλεσε να επέμβουμε στο συμπέρασμα αυτό ως αυθαίρετο και να ακυρώσουμε την καταδίκη. Μας κάλεσε επίσης να ακυρώσουμε την απόφαση και για άλλους λόγους που αφορούσαν τα ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου επί των γεγονότων, εισηγούμενος ότι ορισμένοι μάρτυρες λόγω των αντιφάσεων που υπήρχαν στη μαρτυρία τους δεν έπρεπε να γίνουν πιστευτοί και ισχυριζόμενος ότι το εύρημα του Δικαστηρίου για την καλή ορατότητα του εφεσείοντα προς την πεζή ήταν ακροσφαλές.

Έχουμε εξετάσει με προσοχή τις εισηγήσεις που αφορούν τα ευρήματα γεγονότων. Θεωρούμε τις αντιφάσεις ως εποουσιώδεις, όσο δε αφορά τα λοιπά ευρήματα του Δικαστηρίου κρίνουμε ότι ήταν πλήρως επιτρεπτά εν όψει της μαρτυρίας που είχε ενώπιόν του και με βάση τις αρχές που έχουν διατυπωθεί επανειλημμένα σε αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου κρίνουμε ότι δεν συντρέχουν λόγοι για να επέμβουμε στα ευρήματα γεγονότων και αξιοπιστίας (δέστε *Μαυρίδης ν. Dharaghji* Πολιτική Έφεση 7617, ημερ. 30.11.90).

Αναφορικά όμως με συμπεράσματα που εξήγε το πρω-

- τόδικο Δικαστήριο, το Εφετείο είναι ελεύθερο, εάν κρίνει ότι αυτά δεν δικαιολογούνται με βάση τα γεγονότα όπως τα βρήκε το πρωτόδικο Δικαστήριο να εξάγει τα δικά του ορθά συμπεράσματα (δείτε *Stylianou v. Petrou* (1984) 1 C.L.R. 362 at 377).

- Το πρωτόδικο Δικαστήριο λανθασμένα θεώρησε ότι η κατάθεση του εφεσεύοντα στην Αστυνομία, που ήταν τεκμ.2 στην υπόθεση, έδειχνε ότι ο κατηγορούμενος εφεύδετο. Η κατάθεση αυτή, παρόλον ότι αναφέρεται με λεπτομέρεια σε γεγονότα που περιέβαλλαν τη σύγκρουση με την πεζή, εντούτοις, όσον αφορά στην έλλειψη αναφοράς στις ακριβείς συνθήκες κάτω από τις οποίες συγκρούστηκε με την πεζή, συνάδει πλήρως με την ύπαρξη επιλεκτικής αμνησίας. Όπως υπονοεί και η λέξη, η αμνησία αυτή υφίσταται επιλεκτικά στα ουσιώδη γεγονότα, τα οποία θέλει να αποβάλει από το μυαλό του ο παθών, ενώ τα υπόλοιπα παραμένουν στην μνήμη του. Αντίθετα, βρίσκουμε ότι η κατάθεση αυτή συνάδει με την ύπαρξη επιλεκτικής αμνησίας.
- 20 Περαιτέρω, το πρωτόδικο Δικαστήριο, ενώ στην απόφασή του βρίσκει ότι ο κατηγορούμενος οδηγούσε κανονικά και με λογική ταχύτητα το αυτοκίνητό του έχοντας την προσοχή του στο δρόμο, καταλήγει αποκλειστικά και μόνο στο κατά τη γνώμη μας αδικαιολόγητο συμπέρασμα
- 25 που δεν συνάδει με τα πιο πάνω, ότι ο κατηγορούμενος είδε την πεζή και παρόλον τούτο ενεργώντας απερίσκεπτα απέτυχε να λάβει οποιαδήποτε προφύλαξη ή να κάμει οτιδήποτε για να αποφύγει σύγκρουση μαζί της.

- Βρίσκουμε ότι από τα γεγονότα, όπως τα βρήκε το Δικαστήριο, το συμπέρασμα ότι ο εφεσεύοντας είδε το θύμα και παρόλον τούτο οδήγησε με τέτοιο τρόπο που συγκρούστηκε με αυτή, ήταν αυθαίρετο και αδικαιολόγητο, τουλάχιστο ως μόνο συμπέρασμα που θα μπορούσε να εξαχθεί από τα γεγονότα αυτά. Κατά τη γνώμη μας, έχοντας υπόψη ότι η δήλωση του κατηγορούμενου ότι δεν είδε το θύμα πριν τη σύγκρουση οφειλόταν στην ύπαρξη επιλεκτικής αμνησίας, αυτή θα έπρεπε να σήμαινε ότι δεν θυμόταν

τι έγινε. Σε τέτοια περίπτωση πρέπει ο εφεσελιοντας είτε να μην είδε καθόλου την πεζή όπως ο ίδιος είτε, ή αν την είδε για λόγους για τους οποίους δεν μπορεί να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα, απέτυχε να λάβει μέτρα για να την αποφύγει. 5

Με βάση τα πιο πάνω και δεχόμενοι ότι η ορατότητα προς την πεζή, η οποία διάσχισε ήδη το δρόμο από τα δεξιά του προς τα αριστερά, ήταν ανεμπόδιστη από μεγάλη απόσταση, καταλήγουμε τουλάχιστο στο συμπέρασμα ότι ο εφεσελιοντας έπρεπε να είχε δει το θύμα από αρκετή 10 απόσταση και να είχε ενεργήσει με τρόπο ώστε να αποφύγει να την κτυπήσει. Αναφορικά με το όχημα που εισήλθε από πάροδο και πέρασε εμπρός από το αυτοκίνητο του εφεσελιοντα καταλήγοντας στην εσωτερική λωρίδα, συμφωνούμε με το πρωτόδικο Δικαστήριο ότι το όχημα αυτό για 15 πολύ λίγο χρονικό διάστημα ή σχεδόν καθόλου εμπόδιζε την ορατότητα του εφεσελιοντα προς την πεζή.

Το άρθρο 210 του Κεφ.154 όπως αντικαταστάθηκε με το Νόμο 111/89 έχει ως ακολούθως:

"Όποιος λόγω αλόγιστης, απερισκεπτής ή επικίνδυ- 20 νης πράξης ή συμπεριφοράς που δεν ανάγεται σε υπαιτία αμέλεια χωρίς πρόθεση επιφέρει το θάνατο άλλου προσώπου είναι ένοχος πλημμελήματος και υπόκειται σε φυλάκιση δύο χρόνων ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις £1.000". 25

Με την τροποποίηση του αρχικού άρθρου είναι φανερόν ότι έχουν παραληφθεί οι φράσεις "έλλειψη προφύλαξης" και "απρόσεκτη πράξη" και έχουν αντικατασταθεί με τις φράσεις "απερίσκεπτη" και "επικίνδυνη πράξη". Έτσι, για να βρεθεί τώρα κάποιος ένοχος πρέπει η πρόκληση θά- 30 νάτου να οφειλόταν σε αλόγιστη (rash), απερισκεπτη (reckless) ή επικίνδυνη πράξη ή συμπεριφορά. Το άρθρο δεν καθορίζει κριτήρια ως προς το τι αποτελεί αλόγιστη ή επικίνδυνη πράξη και αφήνεται στο Δικαστήριο να ερμηνεύσει το νομοθέτημα με βάση τα γεγονότα της κάθε υπό- 35 θεσης. Σε σχέση με επικίνδυνη οδήγηση, σύμφωνα με τη

νομολογία, απαιτείται τουλάχιστο απόδειξη κάποιας παραλείψεως ή λάθους (fault) εκ μέρους του οδηγού.

5 Στην Αγγλική υπόθεση *R. v. Gosney* [1971] 55 Cr. App.R. 502 σε σχέση με κατηγορία επικίνδυνης οδήγησης αναφέρεται ότι: "fault certainly does not necessarily
involve deliberate misconduct or recklessness or intention
to drive in a manner inconsistent with proper standards or
driving . . . Fault involves a failure; a falling below the care
or skill of a competent and experienced driver, in relation to
10 the manner of the driving and to the relevant circumstances
of the case."

15 'Όσον αφορά την έννοια της απερίσκεπτης (reckless) οδήγησης σχετική είναι η απόφαση *R. v. Lawrence* [1981] 1 All E.R. 974, όπου αποφασίστηκε ότι ένα στοιχείο του αδικήματος της απερίσκεπτης οδήγησης είναι η πρόθεση (mens rea) με την έννοια ότι τέτοια πρόθεση είναι εκείνη σύμφωνα με την οποία ένας οδηγός ο οποίος πριν αρχίσει να οδηγά με τρόπο που περιέχει καθαρό και σοβαρό κίνδυνο πρόκλησης σωματικής βλάβης ή άλλης ζημιάς παρα-
20 λείπει να λάβει υπόψη μιά τέτοια πιθανότητα ή την αγνοεί και αποφασίζει να διακινδυνεύσει οδηγώντας με αυτό τον τρόπο. (Δείτε και *R. v. Caldwell* [1981] 1 All E.R. 961).

25 Βρίσκουμε ότι κάτω από τις συνθήκες που περιγράψαμε πιο πάνω και ειδικά την ορατότητα στην σκηνή του ατυχήματος, καθώς και τη μεγάλη απόσταση που διάνυσε η πεζή περνώντας και εμπρός από το αυτοκίνητο του εφeseίοντα μέχρι την σύγκρουση, η αποτυχία του να τη δει ενώ θα έπρεπε να την έβλεπε και να λάβει οποιαδήποτε μέτρα για να μην την κτυπήσει, emπίπτει στον ορισμό της
30 αλόγιστης ή επικίνδυνης πράξης ή συμπεριφοράς. Θεωρούμε όμως ότι με βάση τα συμπεράσματα στα οποία emείς καταλήξαμε δεν αποδεικνύεται απερίσκεπτη (reckless) πράξη.

35 Κατά συνέπεια βρίσκουμε ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο έστω και αν κατέληγε στο σωστό συμπέρασμα θα έπρεπε και πάλιν να καταδικάσει τον εφeseίοντα. Ως εκ τού-

του, εφαρμόζοντας την επιφύλαξη του άρθρου 145(1)(β) του Κεφ.155 καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η έφεση εναντίον της καταδίκης πρέπει να απορριφθεί.

Παραμένει τώρα το θέμα της ποινής. Εφόσον το πρωτόδικο Δικαστήριο επέβαλε ποινή με βάση το εύρημα ουσιαστικά ότι ο εφεσείων ενήργησε απερίσκεπτα (recklessly) διότι, παρόλον ότι είδε την πεζή "συνέχισε την πορεία του με αποτέλεσμα να επιπέσει με το όχημά του επ' αυτής", είναι προφανές ότι με βάση το δικό μας συμπέρασμα, η υπαιτιότητα και η ευθύνη του πεζού για το ατύχημα είναι σίγουρα μικρότερου βαθμού από εκείνη την οποία 10
είπε το πρωτόδικο Δικαστήριο και με βάση την οποία επέβαλε την ποινή.

Έχοντας υπόψη τα δικά μας συμπεράσματα μειώνουμε το πρόστιμο σε £500 και τη στέρηση άδειας σε 12 μήνες. 15

Η έφεση ως προς τη καταδίκη απορρίπτεται. Η έφεση ως προς την ποινή επιτρέπεται. Το πρόστιμο μειώνεται σε £500 και η στέρηση της άδειας σε 12 μήνες.